

హనుమత్ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నపరివారసమేత శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

• సకలకర్మసిద్ధికి
శ్రీమద్రామాయణపారాయణం •

మూడవ రోజు పారాయణ - 27.07.2021

పారాయణ చేయవలసిన సర్గలు

వివోహము జరుగుటకు

బాలకాండ - 73వ సర్గ

37 శ్లోకాలు

జన్మంతరసకలసౌఖ్యప్రాప్తికి

యుద్ధకాండ - 131వ సర్గ = 123 శ్లోకాలు

పారాయణ శ్లోకాల సంఖ్య - 160 శ్లోకాలు

అథ సంకల్పః

శ్రీమదఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీపద్మావతీజానేః, శ్రీవేంకటేశ్వర
పరబ్రహ్మణః, రూపాంతరభూతస్య, శ్రీరామచంద్రప్రభోః, అనుగ్రహేణ, అస్మిన్,
సర్వజగదుపద్రవకాలే, ప్రపంచశాంత్యర్థమ్, అతి శీఘ్రమేవ, విషూచికా క్రిమేః,
వినాశనార్థం, సర్వప్రపంచస్య, విశిష్య, భారతదేశస్య, ఉత్తరోత్తర, శుభసంపత్సమృద్ధ్యర్థం,
దేశస్యాస్య, శత్రుదురాక్రమణ, ఆర్థికమాంద్య, ప్రజాకల్లోలాది, సర్వపీడానివృత్త్యర్థం,
ఏతద్ దేశస్థిత, సర్వజనేషు, సౌమనస్య, సాదరభావనా సిద్ధ్యర్థం, హిందూధర్మాభిధానస్య,
సనాతన ఆర్షధర్మస్య, సర్వోన్నతిసిద్ధ్యర్థం, తద్ధర్మ ప్రతికూలతా, పరిహారార్థం,
వైరిక్షయార్థం, గోసంరక్షణార్థం చ, విశేషతః, ఏతాదృశ, జగత్కళ్యాణకర, కార్యక్రమ-
నిర్వహణశీలస్య, శ్రీమత్తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానస్య, సర్వతోముఖాభివృద్ధ్యర్థం,
అక్షరలక్షాత్మక, సీతాలక్ష్మణహనుమత్సమేత, శ్రీరామమూలమంత్రానుష్ఠాన, తర్పణ,
హోమపూర్వకం, మమ పుత్రికాయాః నామ్నః, మమ పుత్రస్య నామ్నః /
నామ్నః వరస్య మమ, నామ్నః వధో మమ, శీఘ్రమేవ వివాహసిద్ధ్యర్థం, ఆవయోః
దంపత్యోః, పరస్పరానుకూల్యసిద్ధ్యర్థం, ఇహ జన్మని, జన్మాంతరే చ సకలసుఖప్రాప్త్యర్థం,
శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణాంతర్గతే, బాలకాండే, శ్రీసీతాకళ్యాణాత్మక, త్రిసప్తతితమస్సర్గ-
పారాయణం, యుద్ధకాండే, శ్రీరామపట్టాభిషేకో నామ, ఏకత్రింశదుత్తరశతతమస్సర్గ-
పారాయణం, తథా, శ్రీయోగవాశిష్ఠే, ఉత్పత్తిప్రకరణే, ఏకోనసప్తతితమస్సర్గపారాయణం
చ, ఆచార్యముఖేన, అన్యోన్యసాహాయ్యేన, లోకకళ్యాణార్థం, కరిష్యామహే.

శ్రీ రామప్రార్థన

రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే ।

రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥ 1 ॥

శ్రీ ఆంజనేయ ప్రార్థన

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసం ।

రామాయణమహామాలారత్నం వందేఽనిలాత్మజమ్ ॥ 2 ॥

శ్రీ వాల్మీకి ప్రార్థన

కూజంతం రామ రామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।

ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥ 3 ॥

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే బాలకాండే త్రినవ్వితితమస్కర్ణః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

యస్మింస్తు దివసే రాజా చక్రే గోదానముత్తమమ్ ।

తస్మింస్తు దివసే శూరః యుధాజితృముపేయివాన్ ॥ 73.1 ॥ (2 సార్లు)

పుత్రః కేకయరాజస్య సాక్షాద్భరతమాతులః ।

దృష్ట్వా పృష్ట్వా చ కుశలం రాజానమిదమబ్రవీత్ ॥ 73.2 ॥

కేకయాధిపతీ రాజా స్నేహాత్ కుశలమబ్రవీత్ ।

యేషాం కుశలకామోఽసి తేషాం సన్ప్రత్యనామయమ్ ॥ 73.3 ॥

స్వప్రీయం మమ రాజేంద్ర ద్రష్టుకామో మహీపతిః ।

తదర్థముపయాతోఽహమ్ అయోధ్యాం రఘునన్దన ॥ 73.4 ॥

శ్రుత్వా త్వహమయోధ్యాయాం వివాహార్థం తవాత్మజాన్ ।

మిథిలాముపయాతాంస్తు త్వయా సహ మహీపతే ।

త్వరయాభ్యుపయాతోఽహం ద్రష్టుకామస్స్వసుస్సుతమ్ ॥ 73.5 ॥

అథ రాజా దశరథః ప్రియాతిథిముపస్థితమ్ ।

దృష్ట్వా పరమసత్కారైః పూజనార్హమపూజయత్ ॥ 73.6 ॥

తతస్తాముషితో రాత్రిం సహ పుత్రైర్మహాత్మభిః ।

ప్రభాతే పునరుత్థాయ కృత్వా కర్మాణి కర్మవిత్ ।

ఋషింస్తదా పురస్కృత్య యజ్ఞవాటముపాగమత్ ॥ 73.7 ॥

యుక్తే ముహూర్తే విజయే సర్వాభరణభూషితైః ।

భ్రాతృభిస్సహితో రామః కృతకౌతుకమంగళః ।

వసిష్ఠం పురతః కృత్వా మహర్షీనపరానపి ॥ 73.8 ॥

వసిష్ఠో భగవానేత్య వైదేహమిదమబ్రవీత్ ॥ 73.9 ॥

రాజా దశరథో రాజన్ కృతకౌతుకమంగళైః ।

పుత్రైర్నరవరశ్రేష్ఠ దాతారమభికాంక్షతే ॥ 73.10 ॥

దాతృప్రతిగ్రహీతృభ్యాం సర్వార్థాః ప్రభవంతి హి ।

స్వధర్మం ప్రతిపద్యస్య కృత్వా వైవాహ్యముత్తమమ్ ॥ 73.11 ॥

ఇత్యుక్తః పరమోదారః వసిష్ఠేన మహాత్మనా ।

ప్రత్యువాచ మహాతేజా వాక్యం పరమధర్మవిత్ ॥ 73.12 ॥

కస్మితః ప్రతిహరో మే కస్యాజ్ఞా సంప్రతీక్ష్యతే ।

స్వగృహే కో విచారోఽస్తి యథా రాజ్యమిదం తవ ॥ 73.13 ॥

కృతకౌతుకసర్వస్వాః వేదిమూలముపాగతాః ।

మమ కన్యా మునిశ్రేష్ఠ దీప్తా వహ్నిరివార్చిషః ॥ 73.14 ॥

సజ్జోఽహం త్వత్ప్రతీక్షోఽస్మి వేద్యామస్యాం ప్రతిష్ఠితః ।

అవిఘ్నం కురు తాం రాజా కిమర్థమవలమ్బతే ॥ 73.15 ॥

తద్వాక్యం జనకేనోక్తం శ్రుత్వా దశరథస్తదా ।

ప్రవేశయామాస సుతాన్ సర్వాన్సృషిగణానపి ॥ 73.16 ॥

తతో రాజా విదేహానాం వసిష్ఠమిదమబ్రవీత్ ।

కారయస్వ ఋషే సర్వమ్ ఋషిభిస్సహ ధార్మిక ।

రామస్య లోకరామస్య క్రియాం వైవాహికీం ప్రభో ॥ 73.17 ॥

తథేత్యుక్త్వా తు జనకం వసిష్ఠో భగవాన్సృషిః ।

విశ్వామిత్రం పురస్కృత్య శతానన్దం చ ధార్మికమ్ ॥ 73.18 ॥

ప్రసామధ్యే తు విధివత్ వేదిం కృత్వా మహాతపాః ।

అలంచకార తాం వేదిం గంధపుష్పైస్సమన్తతః ॥ 73.19 ॥

సువర్ణపాలికాభిశ్చ చంద్రకుంభైశ్చ సాంకురైః ।

అంకురాఙ్గైశ్చరావైశ్చ ధూపపాత్రైస్సధూపకైః ॥ 73.20 ॥

శంఖపాత్రైస్సువైస్సుగ్భిః పాత్రైరర్ఘ్వాభిపూరితైః ।

లాజపూర్ణైశ్చ పాత్రీభిః అక్షతైరభినంస్కృతైః ॥ 73.21 ॥

దర్భైస్సమైస్సమాస్తీర్య విధివన్మన్తపూర్వకమ్ ।

అగ్నిమాదాయ వేద్యాం తు విధిమన్తపురస్కృతమ్ ।

జుహోవాగ్నౌ మహాతేజాః వసిష్ఠో భగవాన్సృషిః ॥ 73.22 ॥

తతస్సీతాం సమానీయ సర్వాభరణభూషితామ్ ।

సమక్షమగ్నేస్సంస్థాప్య రాఘవాభిముఖే తదా ।

అబ్రవీజ్జనకో రాజా కౌసల్యానందవర్దనమ్ ॥ 73.23 ॥

ఇయం సీతా మమ సుతా సహధర్మచరీ తవ ।

ప్రతీచ్ఛ చైనాం భద్రం తే పాణిం గృహ్లాప్య పాణినా ॥ 73.24 ॥

పతివ్రతా మహాభాగా ఛాయేవానుగతా సదా ।

ఇత్యుక్త్వా ప్రాక్షిపద్రాజా మన్తపూతం జలం తదా ॥ 73.25 ॥

సాధు సాధ్వీతి దేవానామ్ ఋషీణాం వదతాం తదా ।

దేవదున్దుభిర్నిర్ఘోషః పుష్పవర్షో మహానభూత్ ॥ 73.26 ॥

ఏవం దత్త్వా తదా సీతాం మంత్రోదకపురస్కృతామ్ ।

అబ్రవీజ్జనకో రాజా హర్షేణాభిపరిఘ్నతః ॥ 73.27 ॥

లక్ష్మణాగచ్ఛ భద్రం తే ఊర్మిళాముద్యతాం మయా ।
ప్రతీచ్ఛ పాణిం గృహీష్ణాప్స మాభూత్కాలస్య పర్యయః ॥ 73.28 ॥

తమేవముక్త్యా జనకో భరతం చాభ్యభాషత ।
గృహాణ పాణిం మాణ్డవ్యాః పాణినా రఘునన్దన ॥ 73.29 ॥

శత్రుఘ్నం చాపి ధర్మాత్మా అబ్రవీజ్జనకేశ్వరః ।
శ్రుతకీర్త్యా మహాబాహూ పాణిం గృహీష్ణాప్స పాణినా ॥ 73.30 ॥

సర్వే భవంతస్సామ్యాశ్చ సర్వే సుచరితవ్రతాః ।
పత్నీభిస్సన్తు కాకుత్స్థాః మాభూత్కాలస్య పర్యయః ॥ 73.31 ॥

జనకస్య వచశ్చుత్వా పాణీన్ పాణిభిరస్పృశన్ ।
చత్వారస్తే చతస్సాణాం వసిష్ఠస్య మతే ఫితాః ॥ 73.32 ॥

అగ్నిం ప్రదక్షిణీకృత్య వేదిం రాజానమేవ చ ।
ఋషీంశ్చైవ మహాత్మానః సభార్యా రఘుసత్తమాః ।
యథోక్తేన తదా చక్రుః వివాహం విధిపూర్వకమ్ ॥ 73.33 ॥

పుష్పవృష్టిర్మహాత్యాసీత్ అన్తరిక్షాత్సుభాస్వరా ।
దివ్యదుందుభినిర్ఘోషైః గీతవాదిత్రనిస్వనైః ॥ 73.34 ॥

ననృతుశ్చాస్సరస్సంఘాః గంధర్వాశ్చ జగుః కలమ్ ।
వివాహే రఘుముఖ్యానాం తదద్భుతమదృశ్యత ॥ 73.35 ॥

ఈదృశే వర్తమానే తు తూర్యోద్ఘోషానినాదితే ।
త్రిరగ్నిం తే పరిక్రమ్య ఊహుర్భార్యా మహాజనః ॥ 73.36 ॥

అథోపకార్యాం జగ్ముస్తే సభార్యా రఘునందనాః ।
రాజాఽప్యనుయయౌ పశ్యన్ సర్విసంఘస్సబాంధవః ॥ 73.37 ॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే బాలకాండే త్రినవ్వితితమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ఏకత్రింశదుత్తరశతతమస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరస్యపోత్తమ ।

భో దశస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

శిరస్యంజలిమాధాయ కైకేయ్యానందవర్ధనః ।

బభాషే భరతో జ్యేష్ఠం రామం సత్యపరాక్రమమ్ ॥ 131.1 ॥ (2 సార్లు)

పూజితా మామికా మాతా దత్తం రాజ్యమిదం మమ ।

తద్దదామి పునస్తుభ్యం యథా త్వమదదా మమ ॥ 131.2 ॥

ధురమేకాకినా న్యస్తామ్ ఋషభేణ బలీయసా ।

కిశోరవద్గురుం భారం న వోఢుమహముత్సహే ॥ 131.3 ॥

వారివేగేన మహతా భిన్నస్సేతురివ క్షరన్ ।

దుర్బంధనమిదం మన్యే రాజ్యచ్ఛిద్రమసంవృతమ్ ॥ 131.4 ॥

గతిం ఖర ఇవాశ్వస్య హంసస్యేవ చ వాయసః ।

నాన్వేతుముత్సహే రామ తవ మార్గమరిందమ ॥ 131.5 ॥

యథా చారోపితో వృక్షః జాతశ్చాంతర్నివేశనే ।

మహాంశ్చ సుదురారోహః మహాస్కంధప్రశాఖవాన్ ॥ 131.6 ॥

శీర్యేత పుష్పితో భూత్వా న ఫలాని ప్రదర్భయన్ ।

తస్య నానుభవేదర్థం యస్య హేతోస్స రోప్యతే ॥ 131.7 ॥

ఏషోపమా మహాబాహూ త్వదర్థం వేత్తుమర్హసి ।

యద్యస్మాన్మనుజేంద్ర త్వం భక్తాన్ భృత్యాన్ శాధి హి ॥ 131.8 ॥

జగదద్యాభిషిక్తం త్వామ్ అనుపశ్యతు సర్వతః ।

ప్రతపంతమివాదిత్యం మధ్యాహ్నా దీప్తతేజసమ్ ॥ 131.9 ॥

తూర్యసంఘాతనిర్వోహైః కాంచీనూపురనిస్సవైః ।

మధురైర్గీతశబ్దైశ్చ ప్రతిబుధ్యస్వ రాఘవ ॥ 131.10 ॥

యావదావర్తతే చక్రం యావతీ చ వసుంధరా ।

తావత్త్వమిహ సర్వస్య స్వామిత్వమనువర్తయ ॥ 131.11 ॥

భరతస్య వచశ్రుత్వా రామః పరపురంజయః ।

తథేతి ప్రతిజగ్రాహ నిషసాదాసనే శుభే ॥ 131.12 ॥

తతశ్చత్రుఘ్నవచనాత్ నిపుణాశ్మశ్రువర్ధకాః ।

సుఖహస్తాస్సుశీఘ్రాశ్చ రాఘవం పర్యుపాసత ॥ 131.13 ॥

పూర్వం తు భరతే స్నాతే లక్ష్మణే చ మహాబలే ।

సుగ్రీవే వానరేంద్రే చ రాక్షసేంద్రే విభీషణే ॥ 131.14 ॥

విశోధితజటస్నాతః చిత్రమాల్యానులేపనః ।

మహార్హవసనో రామః తస్థా తత్ర శ్రియా జ్వలన్ ॥ 131.15 ॥

ప్రతికర్మ చ రామస్య కారయామాస వీర్యవాన్ ।

లక్ష్మణస్య చ లక్ష్మీవాన్ ఇక్ష్యాకుకులవర్ధనః ॥ 131.16 ॥

ప్రతికర్మ చ సీతాయాః సర్వా దశరథస్త్రియః ।

ఆత్మనైవ తదా చక్రుః మనస్విన్యో మనోహరామ్ ॥ 131.17 ॥

తతో వానరపత్నీనాం సర్వాసామేవ శోభనమ్ ।

చకార యత్నాత్కౌసల్యా ప్రహృష్టా పుత్రలాలసా ॥ 131.18 ॥

తతశ్చత్రుఘ్నవచనాత్ సుమంత్రో నామ సారథిః ।

యోజయిత్వాఽభిచక్రామ రథం సర్వాంగశోభనమ్ ॥ 131.19 ॥

అర్కమండలసంకాశం దివ్యం దృష్ట్వా రథోత్తమమ్ ।

ఆరురోహ మహాబాహుః రామస్సత్యపరాక్రమః ॥ 131.20 ॥

సుగ్రీవో హనుమాంశ్చైవ మహేంద్రసదృశద్యుతీ ।

స్నాతౌ దివ్యనిభైర్వస్త్రైః జగ్మతుశ్శుభకుండలౌ ॥ 131.21 ॥

వరాభరణసంపన్నాః యయుస్తాశ్శుభకుండలాః ।

సుగ్రీవపత్న్యసీతా చ ద్రష్టుం నగరముత్సుకాః ॥ 131.22 ॥

అయోధ్యాయాం తు సచివాః రాజ్ఞో దశరథస్య యే ।

పురోహితం పురస్కృత్య మంత్రయామాసురర్థవత్ ॥ 131.23 ॥

అశోకో విజయశ్చైవ సుమంత్రశ్చైవ సంగతాః ।

మంత్రయన్ రామ వృద్ధ్యర్థమ్ ఋద్ధ్యర్థం నగరస్య చ ॥ 131.24 ॥

సర్వమేవాభిషేకార్థం జయార్హస్య మహాత్మనః ।

కర్తుమర్హథ రామస్య యద్యన్మంగళపూర్వకమ్ ॥ 131.25 ॥

ఇతి తే మంత్రీణస్సర్వే సందిశ్య తు పురోహితమ్ ।

నగరాన్నిర్యయుస్తార్థం రామదర్శనబుద్ధయః ॥ 131.26 ॥

హరియుక్తం సహస్రాక్షః రథమింద్ర ఇవానఘః ।

ప్రయయౌ రథమాస్థాయ రామౌ నగరముత్తమమ్ ॥ 131.27 ॥

జగ్రాహ భరతో రశ్మీన్ శత్రుఘ్నశ్చత్రమాదదే ।

లక్ష్మణో వ్యజనం తస్య మూర్ధ్ని సంపర్యవీజయత్ ॥ 131.28 ॥

శ్వేతం చ వాలవ్యజనం జగ్రాహ పురతస్థితః ।

అపరం చంద్రసంకాశం రాక్షసేంద్రో విభీషణః ॥ 131.29 ॥

ఋషిసంఘైస్తదాఽఽ కాశే దేవైశ్చ సమరుద్గణైః ।

స్తూయమానస్య రామస్య శుశ్రువే మధురధ్వనిః ॥ 131.30 ॥

తతశ్చత్రుంజయం నామ కుంజరం పర్వతోపమమ్ ।

ఆరురోహ మహాతేజాః సుగ్రీవః ప్లవగర్షభః ॥ 131.31 ॥

నవనాగసహస్రాణి యయురాస్థాయ వానరాః ।

మానుషం విగ్రహం కృత్వా సర్వాభరణభూషితాః ॥ 131.32 ॥

శంఖశబ్దప్రణాదైశ్చ దుందుభీనాం చ నిస్వనైః ।

ప్రయయౌ పురుషవ్యాఘ్రుః తాం పురీం హర్త్యమాలినీమ్ ॥ 131.33 ॥

దదృశుస్తే సమాయాంతం రాఘవం సపురస్సరమ్ ।

విరాజమానం వపుషా రథేనాతిరథం తదా ॥ 131.34 ॥

తే వర్ధయిత్వా కాకుత్స్థం రామేణ ప్రతినందితాః ।

అనుజగ్ముర్మహాత్మానం భ్రాతృభిః పరివారితమ్ ॥ 131.35 ॥

అమాత్యైర్బ్రాహ్మణైశ్చైవ తథా ప్రకృతిభిర్హితః ।

శ్రియా విరురుచే రామః నక్షత్రైరివ చంద్రమాః ॥ 131.36 ॥

స పురోగామిభిస్తూర్యైః తాలస్వస్తికపాణిభిః ।

ప్రవ్యాహరద్భిర్ముదితైః మంగళాని యయౌ వృతః ॥ 131.37 ॥

అక్షతం జాతరూపం చ గావః కన్యాస్తథా ద్విజాః ।

నరా మోదకహస్తాశ్చ రామస్య పురతో యయుః ॥ 131.38 ॥

సఖ్యం చ రామస్సుగ్రీవే ప్రభావం చానిలాత్మజే ।

వానరాణాం చ తత్కర్మ రాక్షసానాం చ తద్బలమ్ ।

విభీషణస్య సంయోగమ్ ఆచచక్షే చ మంత్రిణామ్ ॥ 131.39 ॥

శ్రుత్వా తు విస్మయం జగ్ముః అయోధ్యాపురవాసినః ॥ 131.40 ॥

ద్యుతిమానేతదాఖ్యాం రామో వానరసంవృతః ।

హృష్టపుష్టజనాకీర్ణామ్ అయోధ్యాం ప్రవివేశ హ ॥ 131.41 ॥

తతో హ్యభ్యుచ్చయన్ పారాః పతాకాస్తే గృహే గృహే ॥ 131.42 ॥

ఐక్ష్యాకాధ్యుషితం రమ్యమ్ ఆససాద పితుర్లహమ్ ॥ 131.43 ॥

అథాబ్రవీద్రాజసుతః భరతం ధర్మిణాం వరమ్ ।

అర్థోపహితయా వాచా మధురం రఘునందనః ॥ 131.44 ॥

పితుర్భవనమాసాద్య ప్రవిశ్య చ మహాత్మనః ।

కౌసల్యాం చ సుమిత్రాం చ కైకేయామభివాద్య చ ॥ 131.45 ॥

యచ్ఛ మద్భవనం శ్రేష్ఠం సాశోకవనికం మహత్ ।
 ముక్తా వైడూర్యసంకీర్ణం సుగ్రీవాయ నివేదయ ॥ 131.46 ॥
 తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా భరతస్సత్యవిక్రమః ।
 పాణౌ గృహీత్వా సుగ్రీవం ప్రవివేశ తమాలయమ్ ॥ 131.47 ॥
 తతస్తైలప్రదీపాంశ్చ పర్యంకాస్తరణాని చ ।
 గృహీత్వా వివిశుః క్షిప్రం శత్రుఘ్నైరప్రచోదితాః ॥ 131.48 ॥
 ఉవాచ చ మహాతేజాః సుగ్రీవం రాఘవానుజః ।
 అభిషేకాయ రామస్య దూతానాజ్ఞాపయ ప్రభో ॥ 131.49 ॥
 సౌవర్ణాన్ వానరేంద్రాణాం చతుర్థాం చతురో ఘటాన్ ।
 దదౌ క్షిప్రం స సుగ్రీవః సర్వరత్నవిభూషితాన్ ॥ 131.50 ॥
 యథా ప్రత్యాపసమయే చతుర్థాం సాగరాంభసామ్ ।
 పూర్ణైర్ఘట్టైః ప్రతీక్షధ్వం తథా కురుత వానరాః ॥ 131.51 ॥
 ఏవముక్తా మహాత్మానః వానరా వారణోపమాః ।
 ఉత్పేతుర్గగనం శీఘ్రం గరుడా ఇవ శీఘ్రగాః ॥ 131.52 ॥
 జాంబవాంశ్చ హనూమాంశ్చ వేగదర్శి చ వానరాః ।
 ఋషభశ్చైవ కలశాన్ జలపూర్ణానథానయన్ ॥ 131.53 ॥
 నదీశతానాం పంచానాం జలం కుంభేషు చాహరన్ ॥ 131.54 ॥
 పూర్వాత్సముద్రాత్కలశం జలపూర్ణమథానయత్ ।
 సుషేణస్సత్త్వసంపన్నః సర్వరత్నవిభూషితమ్ ॥ 131.55 ॥
 ఋషభో దక్షిణాత్కర్ణం సముద్రాజ్జలమాహరత్ ।
 రక్తచందనశాఖాభిః సంవృతం కాంచనం ఘటమ్ ॥ 131.56 ॥
 గవయః పశ్చిమాత్తోయమ్ ఆజహర మహార్ణవాత్ ।
 రత్నకుంభేన మహతా శీతం మారుతవిక్రమః ॥ 131.57 ॥
 ఉత్తరాచ్ఛ జలం శీఘ్రం గరుడానిలవిక్రమః ।
 ఆజహర స ధర్మాత్మా నలస్సర్వగుణాన్వితః ॥ 131.58 ॥
 తతస్తైర్వానరశ్రేష్ఠైః ఆనీతం ప్రేక్ష్య తజ్జలమ్ ।
 అభిషేకాయ రామస్య శత్రుఘ్నస్సచివైస్సహ ।
 పురోహితాయ శ్రేష్ఠాయ సుహృద్భ్యశ్చ న్యవేదయత్ ॥ 131.59 ॥

- శ్రీరామస్య పట్టాభిషేకమహోత్సవఘట్టః -

తతస్స ప్రయతో వృద్ధః వసిష్ఠో బ్రాహ్మణైస్సహ ।
 రామం రత్నమయే పీఠే సహసీతం న్యవేశయత్ ॥ 131.60 ॥

వసిష్ఠో వామదేవశ్చ జాబాలిరథ కాశ్యపః ।

కాత్యాయనస్సుయజ్ఞశ్చ గౌతమో విజయస్తథా ॥ 131.61 ॥

అభ్యషించన్నరవ్యాఘ్రం ప్రసన్నేన సుగంధినా ।

సలిలేన సహస్రాక్షం వసవో వాసవం యథా ॥ 131.62 ॥

ఋత్విగ్భిర్బ్రాహ్మణైః పూర్వం కన్యాభిర్మంత్రిభిస్తథా ।

యోధైశ్చైవాభ్యషించంస్తే సంప్రహృష్టాస్సనైగమైః ॥ 131.63 ॥

సర్వాషధిరపైర్దివ్యైః దైవతైర్నభసి స్థితైః ।

చతుర్భిర్లోకపాలైశ్చ సర్వైర్దేవైశ్చ సంగతైః ॥ 131.64 ॥

బ్రహ్మణా నిర్మితం పూర్వం కిరీటం రత్నశోభితమ్ ।

అభిషిక్తః పురా యేన మనుస్తం దీప్తతేజసమ్ ॥ 131.65 ॥

తస్యాన్వవాయే రాజానః క్రమద్వేనాభిషేచితాః ।

సభాయాం హేమక్లృప్తాయాం శోభితాయాం మహాజనైః ॥ 131.66 ॥

రత్నైర్నానావిధైశ్చైవ చిత్రితాయాం సుశోభనైః ।

నానారత్నమయే పీఠే కల్పయిత్వా యథావిధి ॥ 131.67 ॥

కిరీటేన తతః పశ్చాత్ వసిష్ఠేన మహాత్మనా ।

ఋత్విగ్భిర్బ్రాహ్మణైశ్చైవ సమయోక్త్యత రాఘవః ॥ 131.68 ॥

ఛత్రం తు తస్య జగ్రాహ శత్రుఘ్నః పాండురం శుభమ్ ।

శ్వేతం చ వాలవ్యజనం సుగ్రీవో వానరేశ్వరః ।

అపరం చంద్రసంకాశం రాక్షసేంద్రో విభీషణః ॥ 131.69 ॥

మాలాం జ్వలంతీం వపుషా కాంచనీం శతపుష్కరామ్ ।

రాఘవాయ దదౌ వాయుః వాసవేన ప్రచోదితః ॥ 131.70 ॥

సర్వరత్నసమాయుక్తం మణిరత్నవిభూషితమ్ ।

ముక్తాహారం నరేంద్రాయ దదౌ శక్రప్రచోదితః ॥ 131.71 ॥

ప్రజగుర్దేవగంధర్వాః నన్యతుశ్చాప్సరోగణాః ।

అభిషేకే తదర్హస్య తదా రామస్య ధీమతః ॥ 131.72 ॥

భూమిస్సస్యవతీ చైవ ఫలవంతశ్చ పాదపాః ।

గంధవంతి చ పుష్పాణి బభూవూ రాఘవోత్సవే ॥ 131.73 ॥

సహస్రశతమశ్వానాం ధేనూనాం చ గవాం తథా ।

దదౌ శతం వృషాన్ పూర్వం ద్విజేభ్యో మనుజర్షభః ॥ 131.74 ॥

త్రింశత్కోటిర్హిరణ్యస్య బ్రాహ్మణేభ్యో దదౌ పునః ।

నానాభరణవస్త్రాణి మహార్హాణి చ రాఘవః ॥ 131.75 ॥

అర్కరశ్మి ప్రతీకాశాం కాంచనీం మణివిగ్రహమ్ ।
 సుగ్రీవాయ స్రజం దివ్యాం ప్రాయచ్ఛన్మనుజర్షభః ॥ 131.76 ॥
 వైడూర్యమణిచిత్రే చ వజ్రరత్నవిభూషితే ।
 వాలిపుత్రాయ ధృతిమాన్ అంగదాయాంగదే దదౌ ॥ 131.77 ॥
 మణిప్రవరజుష్టం చ ముక్తాహారమనుత్తమమ్ ।
 సీతాయై ప్రదదౌ రామః చంద్రరశ్మి సమప్రభమ్ ॥ 131.78 ॥
 అరజే వాససీ దివ్యే శుభాన్యభరణాని చ ।
 అవేక్షమాణా వైదేహీ ప్రదదౌ వాయుసూనవే ॥ 131.79 ॥
 అవముచ్యాత్మనః కంఠాత్ హారం జనకనందినీ ।
 అవైక్షత హరీన్ సర్వాన్ భర్తారం చ ముహుర్ముహుః ॥ 131.80 ॥
 తామింగితజ్జస్సంప్రేక్ష్య బభాషే జనకాత్మజామ్ ।
 ప్రదేహి సుభగే హారం యస్య తుష్టాఽసి భామిని ॥ 131.81 ॥
 తేజో ధృతిర్యశో దాక్ష్యం సామర్థ్యం వినయో నయః ।
 పౌరుషం విక్రమో బుద్ధిః యస్మిన్నేతాని సర్వశః ।
 దదౌ సా వాయుపుత్రాయ తం హారమసితేక్షణా ॥ 131.82 ॥
 హనూమాంస్తేన హరేణ శుశుభే వానరర్షభః ।
 చంద్రాంశుచయగారేణ శ్వేతాభ్రేణ యథాఽచలః ॥ 131.83 ॥
 తతో ద్వివిదమైందాభ్యాం నీలాయ చ పరంతపః ।
 సర్వాన్ కామగుణాన్ వీక్ష్య ప్రదదౌ వసుధాధిపః ॥ 131.84 ॥
 సర్వవానరవృద్ధాశ్చ యే చాన్యే వానరేశ్వరాః ।
 వాసోభిర్భూషణైశ్చైవ యథార్హం ప్రతిపూజితాః ॥ 131.85 ॥
 విభీషణోఽథ సుగ్రీవః హనూమాన్ జాంబవాంస్తథా ।
 సర్వవానరముఖ్యాశ్చ రామేణాక్లిష్టకర్మణా ॥ 131.86 ॥
 యథార్హం పూజితాస్సర్వైః కామై రత్నైశ్చ పుష్కలైః ।
 ప్రహృష్టమనసస్సర్వే జగ్మురేవ యథాగతమ్ ॥ 131.87 ॥
 నత్వా సర్వే మహాత్మానం తతస్తే ప్లవగర్షభాః ।
 విసృష్టాః పార్థివేంద్రేణ కిష్కింధామభ్యుపాగమన్ ॥ 131.88 ॥
 సుగ్రీవో వానరశ్రేష్ఠః దృష్ట్వా రామాభీషచనమ్ ।
 పూజితశ్చైవ రామేణ కిష్కిందాం పావ్రిశత్ పురీం ॥ 131.89 ॥
 విభీషణోఽపి ధర్మాత్మా సహ తైర్నైరృతర్షభైః ।
 లబ్ధ్వా కులధనం రాజా లంకాం ప్రాయాద్విభీషణః ॥ 131.90 ॥

స రాజ్యమఖిలం శాసన్ నిహతారిర్మహాయశాః ।

రాఘవః పరమోదారః శశాస పరయా ముదా ।

ఉవాచ లక్ష్మణం రామః ధర్మజ్ఞం ధర్మవత్సలః ॥ 131.91 ॥

అతిష్ఠ ధర్మజ్ఞ మయా సహేమాం, గాం పూర్వరాజాఽధ్యుషితాం బలేన ।

తుల్యం మయా త్వం పితృభిర్లుతా యా, తాం యౌవరాజ్యే ధురముద్వహస్వ ॥131.92॥

సర్వాత్మనా పర్యనునీయమానః, యదా న సామిత్రిరుపైతి యోగమ్ ।

నియుజ్యమానోఽపి చ యౌవరాజ్యే, తతోఽభ్యషించద్భరతం మహాత్మా ॥ 131.93 ॥

పాండరీకాశ్వమేధాభ్యాం వాజపేయేన చాసకృత్ ।

అన్వైశ్చ వివిధైర్యజ్ఞైః అయజత్పార్థివర్షభః ॥ 131.94 ॥

రాజ్యం దశసహస్రాణి ప్రాప్య వర్షాణి రాఘవః ।

శతాశ్వమేధానాజహ్రే సదశ్వాన్ భూరిదక్షిణాన్ ॥ 131.95 ॥

ఆజానులంబబాహుస్సః మహాస్కంధః ప్రతాపవాన్ ।

లక్ష్మణానుచరో రామః పృథివీమన్వపాలయత్ ॥ 131.96 ॥

రాఘవశ్చాపి ధర్మాత్మా ప్రాప్య రాజ్యమనుత్తమమ్ ।

ఈజే బహువిధైర్యజ్ఞైః ససుహృత్ జ్ఞాతిబాంధవః ॥ 131.97 ॥

న పర్యదేవన్విధవా న చ వ్యాలకృతం భయమ్ ।

న వ్యాధిజం భయం వాఽపి రామే రాజ్యం ప్రశాసతి ॥ 131.98 ॥

నిర్దస్యరభవల్లోకః నానర్థః కంచిదస్పృశత్ ।

న చ స్మ వృద్ధా బాలానాం ప్రేతకార్యాణి కుర్వతే ॥ 131.99 ॥

సర్వం ముదితమేవాసీత్ సర్వో ధర్మపరోఽభవత్ ।

రామమేవానుపశ్యంతః నాభ్యహింసన్ పరస్పరమ్ ॥ 131.100 ॥

ఆసన్ వర్షసహస్రాణి తథా పుత్రసహస్రిణః ।

నిరామయా విశోకాశ్చ రామే రాజ్యం ప్రశాసతి ॥ 131.101 ॥

రామో రామో రామ ఇతి ప్రజానామభవన్ కథాః ।

రామభూతం జగదభూత్ రామే రాజ్యం ప్రశాసతి ॥ 131.102 ॥

నిత్యపుష్పా నిత్యఫలాః తరవస్కుంధవిస్తృతాః ।

కాలే వర్షీ చ పర్జన్యః సుఖస్పర్శశ్చ మారుతః ॥ 131.103 ॥

బ్రాహ్మణాః క్షత్రియా వైశ్యాః శూద్రా లోభవివర్జితాః ।

స్వకర్మసు ప్రవర్తంతే తుష్టాన్వైరేవ కర్మభిః ॥ 131.104 ॥

ఆసన్ ప్రజా ధర్మరతాః రామే శాసతి నాన్యతాః ।

సర్వే లక్షణసంపన్నాః సర్వే ధర్మపరాయణాః ॥ 131.105 ॥

దశవర్షసహస్రాణి దశవర్షశతాని చ ।

భ్రాతృభిస్సహితశ్రీమాన్ రామో రాజ్యమకారయత్ ॥ 131.106 ॥

ధన్యం యశస్య మాయుష్యం రాజ్ఞాం చ విజయావహమ్ ।

ఆదికావ్యమిదం త్వార్షం పురా వాల్మీకినా కృతమ్ ।

యః పఠేచ్ఛణ్ణయాల్లోకే నరః పాపాద్విముచ్యతే ॥ 131.107 ॥

పుత్రకామస్తు పుత్రాన్వై ధనకామో ధనాని చ ।

లభతే మనుజో లోకే శ్రుత్వా రామాభిషేచనమ్ ।

మహీం విజయతే రాజా రిపూంశ్చాప్యధితిష్ఠతి ॥ 131.108 ॥

రాఘవేణ యథా మాతా సుమిత్రా లక్ష్మణేన చ ।

భరతేనేవ కైకేయీ జీవపుత్రాస్తథా స్త్రియః ।

భవిష్యంతి సదానందాః పుత్రపౌత్రసమన్వితాః ॥ 131.109 ॥

శ్రుత్వా రామాయణమిదం దీర్ఘమాయుశ్చ విందతి ।

రామస్య విజయం చైవ సర్వమక్లిష్టకర్మణః ॥ 131.110 ॥

శృణోతి య ఇదం కావ్యమ్ ఆర్షం వాల్మీకినా కృతమ్ ।

శ్రద్ధధానో జితక్రోధః దుర్గాణ్యతితరత్యసౌ ॥ 131.111 ॥

సమాగమం ప్రవాసాంతే లభతే చాపి బాంధవైః ।

ప్రార్థితాంశ్చ వరాన్ సర్వాన్ ప్రాప్నుయాదిహ రాఘవాత్ ॥ 131.112 ॥

శ్రవణేన సురాస్పర్శే ప్రీయంతే సంప్రశృణ్వతామ్ ।

వినాయకాశ్చ శామ్యంతి గృహే తిష్ఠంతి యస్య వై ॥ 131.113 ॥

విజయేతి మహీం రాజా ప్రవాసీ స్వస్తిమాన్ వ్రజేత్ ।

స్త్రియో రజస్వలాశ్శ్రుత్వా పుత్రాన్ సూయురనుత్తమాన్ ॥ 131.114 ॥

పూజయంశ్చ పఠంశ్చేమమ్ ఇతిహాసం పురాతనమ్ ।

సర్వపాపాత్ ప్రముచ్యేత దీర్ఘమాయురవాప్నుయాత్ ॥ 131.115 ॥

ప్రణమ్య శిరసా నిత్యం శ్రోతవ్యం క్షత్రియైర్ద్విజాత్ ।

ఐశ్వర్యం పుత్రలాభశ్చ భవిష్యతి న సంశయః ॥ 131.116 ॥

రామాయణమిదం కృత్స్నం శృణ్వతః పఠతస్సదా ।

ప్రీయతే సతతం రామః సహి విష్ణుస్సనాతనః ॥ 131.117 ॥

ఆదిదేవో మహాబాహుః హరిర్నారాయణః ప్రభుః ।

సాక్షాద్రామో రఘుశ్రేష్ఠః శేషో లక్ష్మణ ఉచ్యతే ॥ 131.118 ॥

కుటుంబవృద్ధిం ధనధాన్యవృద్ధిం, స్త్రియశ్చ ముఖ్యాస్సృణుముత్తమం చ ।

శ్రుత్వా శుభం కావ్యమిదం మహార్థం, ప్రాప్నోతి సర్వాం భువి చార్థసిద్ధిమ్ ॥ 131.119 ॥

ఆయుష్యమారోగ్యకరం యశస్యం, సౌభ్రాతృకం బుద్ధికరం సుఖం చ ।
శ్రోతవ్యమేతన్నియమేన సద్భిః, ఆఖ్యానమోజస్కరమృద్ధికామైః ॥ 131.120 ॥

ఏవమేతత్పురావృత్తమ్ ఆఖ్యానం భద్రమస్తు వః ।
ప్రవ్యాహరత విస్రజ్జం బలం విష్ణోః ప్రవర్ధతామ్ ॥ 131.121 ॥

దేవాశ్చ సర్వే తుష్యంతి గ్రహణాచ్ఛవణాత్తథా ।
రామాయణస్య శ్రవణాత్ తుష్యంతి పితరస్తథా ॥ 131.122 ॥

భక్త్యా రామస్య యే చేమాం సంహితామృషిణా కృతామ్ ।
లేఖయంతీహ చ నరాః తేషాం వాసస్త్రివిష్టపే ॥ 131.123 ॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।
భో దశస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥
ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే
శ్రీరామపట్టాభిషేకో నామ ఏకత్రింశదుత్తరశతతమస్సర్గః

శ్రీరామస్తుతిః -

ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం ।
లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ॥

ఫలశ్రుతిః -

కుటుంబవృద్ధిం ధనధాన్యవృద్ధిం, స్త్రియశ్చ ముఖ్యాస్సృఖముత్తమం చ ।
శ్రుత్వా శుభం కావ్యమిదం మహార్థం, ప్రాప్నోతి సర్వాం భువి చార్థసిద్ధిమ్ ॥
శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీనాసిష్ఠ మహారామాయణే వాల్మీకీయే ఉత్పత్తిప్రకరణే ఏకోననప్తతితమస్సర్గః

శ్రీ వసిష్ఠ ఉవాచ -

అథ వర్షసహస్రేణ, తాం పితామహ ఆయయౌ ।
దారుణం హి తపస్సిద్ధ్యై, విషాగ్నిరపి శీతలః ॥ 1 ॥
మనసైవ ప్రణమ్యైనం, సా తథైవ స్థితా సతీ ।
కో వరః క్షుచ్ఛమాయాఽలమ్, ఇతి చింతాన్వితాఽభవత్ ॥ 2 ॥
ఆస్మృతం ప్రార్థయిష్యేఽహం, వరమేకమిమం విభుం ।
అనాయసీ చాయసీ చ, స్యామహం జీవసూచికా ॥ 3 ॥
అస్యోక్త్యా ద్వివిధా సూచిః, భూత్వా లక్ష్యా విశామ్యహం ।
ప్రాణినాం సహసర్వేషాం, హృదయం సురభిర్యథా ॥ 4 ॥

యథాభిమతమేతేన, గ్రసేయం సకలం జగత్ ।

క్రమేణ క్షుద్వినాశాయ, క్షుద్వినాశః పరం సుఖమ్ ॥ 5 ॥

ఇతి సంచింతయంతీం తామ్, ఉవాచ కమలాలయః ।

అన్యాయశ్చాస్తథా దృష్ట్వా, స్తనితాభ్రరవోపమమ్ ॥ 6 ॥

బ్రహ్మవాచ -

పుత్రి కర్కటికే, రక్షః కులశైలాభ్రమాలికే ।

ఉత్తిష్ఠ త్వం తు తుష్టోఽస్మి, గృహాణాభిమతం వరం ॥ 7 ॥

కర్కట్యువాచ -

భగవన్ భూతభవ్యేశ, స్యామహం జీవసూచికా ।

అనాయసీ చాయసీ చ, విధేఽర్చయసి చేద్వరం ॥ 8 ॥

శ్రీ వసిష్ఠ ఉవాచ -

ఏవమస్త్వితి తాముక్త్వా, పునరాహ పితామహః ।

సూచికా సోపసర్గా త్వం, భవిష్యసి విషూచికా ॥ 9 ॥

సూక్ష్మయా మాయయా, సర్వలోకహింసాం కరిష్యసి ।

దుర్భోజనా దురారంభాః, మూర్ఖా దుఃస్థితయశ్చ యే ॥ 10 ॥

దుర్దేశవాసినో దుష్టాః, తేషాం హింసాం కరిష్యసి ।

ప్రవిశ్యాత్ హృదయం ప్రాణైః, పద్మస్త్రీహాది బాధనాత్ ॥ 11 ॥

వాతలేఖాత్మికా వ్యాధిః, భవిష్యసి విషూచికా ।

సగుణం విగుణం చైవ, జనమాసాదయిష్యసి ॥ 12 ॥

గుణాన్వితచికిత్సార్థం, మంత్రోఽయం తు మయోచ్యతే ।

బ్రహ్మవాచ -

హిమాద్రేరుత్తరే పార్శ్వే, కర్కటి నామ రాక్షసీ ॥ 13 ॥

విషూచికా భిధానా సా, నామ్నాప్యన్యాయ బాధికా ।

తస్యాః మంత్రః ।

ఓం, హ్రీం, హ్రం, రీం, రాం, విష్ణు శక్తయే నమః (3 సార్లు)

ఓం, నమో భగవతి, విష్ణుశక్తిమేనాం.

ఓం, హర హర, నయ నయ, పచ పచ, మథ మథ,

ఉత్సాదయ ఉత్సాదయ, దూరే కురు స్వాహా.

హిమవంతం గచ్ఛ, జీవ, సః, సః, సః, చంద్రమండల గతోఽసి స్వాహా । (3 సార్లు)

ఇతి మంత్రీ మహామంత్రం, న్యస్య వామకరోదరే ।

మార్జయేదాతురాకారం, తేన హస్తేన సంయుతః ॥ 14 ॥

హిమశైలాభిముఖ్యేన, విద్రుతాం తాం విచింతయేత్ ।

కర్కటిం కర్కశాక్రందాం, మంత్రముద్గరమర్దితాం ॥ 15 ॥

ఆతురం చింతయేచ్ఛంద్రే, రసాయన హృదిస్థితం ।
అజరామరణం యుక్తం, ముక్తం సర్వాధివిభ్రమైః ॥ 16 ॥

సాధకో హి శుచిర్భూత్వా, స్వాచాంతస్సుసమాహితః ।
క్రమేణానేన సకలాం, ప్రోచ్ఛినత్తి విషూచికామ్ ॥ 17 ॥

ఇతి గగనగతః, త్రిలోకనాథః, గగనగసిద్ధగృహీత,సిద్ధమంత్రః ।
గతః, ఉపగతశక్రవంద్యమానః, నిజపురమ్, అక్షయమ్, ఆయమ్, ఉజ్జ్వలశ్రీః ॥ 18 ॥

**ఇత్యార్షే శ్రీవాసిష్ఠమహారామాయణే వాల్మీకీయే ఉత్పత్తిప్రకరణే
విషూచికామంత్రకథనం నామ ఏకోనసప్తతితమస్సర్గః**

అథ క్షమాప్తార్థనా - యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్ - కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా
బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్ - శ్రీయః కాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

